

**INDIGENEOUS KNOWLEDGE AND TECHNICAL
TRANSFERRING OF GUI SILK**

UNCHANA MEECHAI

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
(ENVIRONMENTAL PLANNING FOR COMMUNITY AND RURAL
DEVELOPMENT)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2006**

**ISBN 974-04-7083-1
COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY**

กระบวนการถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีการทอผ้าไหมชาวกูย (INDIGENEOUS KNOWLEDGE AND TECHNICAL TRANSFERRING OF GUI SILK)

อชญา มีชัย 4737411 ENRD / M

วท.ม (การวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชน และชนบท)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สมพงษ์ ธงไชย, Ed.D.(Technical Education Management),
 นงนภัส เทียงกมล Ed.D.(Environmental Education) สยาม อรุณศรีมรกต M.Sc. (Technology of Environmental Management) สาคร พัวพัน Ed.D.(Technical Education Management)

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้คือเพื่อศึกษาสถานภาพองค์ความรู้ และเทคโนโลยีการทอผ้าไหมพื้นเมือง และศึกษากระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี การทอผ้าไหมพื้นเมือง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เอ ไอ ซี โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) กลุ่มประชากรที่ทอผ้าไหมพื้นเมืองในเขตพื้นที่ตำบลลำโรง ทาบ ตำบลหมื่นศรี และตำบลศรีสุข จำนวน 28 กลุ่ม โดยสุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ จำนวน 1 คน รวม 28 คน โดยกำหนดให้ตัวแทนกลุ่มละจำนวน 1 คน เป็นตัวแทนในการให้ข้อมูลโดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ เอ ไอ ซี ตามประเด็นที่กำหนดไว้

ผลการศึกษาพบว่า ในการศึกษาสถานภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทางด้านการทอผ้าไหมพื้นเมือง ทั้ง 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลหมื่นศรี ตำบลลำโรงทาบ และตำบลศรีสุข พบว่า ในชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตชนบท โดยเฉพาะครัวเรือนดั้งเดิมและมีอุปกรณ์การทอผ้าไหม ซึ่งมีการสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ชุมชนท้องถิ่นหลายชุมชน ได้มีการทอผ้าไหม ซึ่งผู้หญิงจะมีบทบาทในการทอผ้าไหม ซึ่งในปัจจุบันได้มีการรวมกลุ่มสตรีทอผ้าไหมขึ้นมา มีบทบาทในการบริหารจัดการภายในกลุ่มเพื่อทำให้อิทธิพลของกลุ่มประสบความสำเร็จตามจุดหมาย เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับสมาชิกของกลุ่มด้วย อีกทั้งเป็นการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจของชุมชน อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนต่อไป สำหรับกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี การทอผ้าไหมพื้นเมือง นั้นมีกระบวนการดังนี้คือปัจจัยนำเข้าสู่กระบวนการผลิตคือเส้นไหม กระบวนการผลิตผ้าไหมพื้นเมืองประกอบไปด้วย การปลูกหม่อน การเลี้ยงไหม การสาวไหม การย้อมเส้นไหม การทอผ้าไหม และการย้อมสีผ้าไหม รวมทั้งการนำผ้าไหมมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ของที่ระลึก หมอนอิง กล่องกระดาดยทอ ชุติกา ดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าไหม และ ผ้ามาลัย เป็นต้น และผลการศึกษาที่ได้จากระบวนการระดมสมองจากการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ทอผ้าไหมเมื่อใช้ SWOT Analysis มาวิเคราะห์พบว่า มีจุดแข็งคือมีภูมิปัญญาชาวบ้านที่เกี่ยวกับผ้าไหมชาวกูยที่มีลักษณะเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่สวยงามและมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีมาจากรุ่นสู่รุ่น จุดอ่อนคือ การควบคุมคุณภาพเป็นไปได้ยาก การย้อมสี การทอ คุณสมบัติเส้นไหม ยังไม่สามารถควบคุมคุณภาพเข้าสู่มาตรฐานชุมชน โอกาสคือมีผู้สนับสนุนทั้งภาครัฐ และเอกชน และมีความเป็นไปได้สูงในการที่จะขยายสู่ตลาดโลก ส่วนภัยคุกคามคือมีการแข่งขันสูงในเรื่องผ้าไหมของจังหวัดอื่นๆ

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า การทอผ้าไหมในปัจจุบันหากสามารถสร้างครุภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้าไหมพื้นเมืองได้แล้ว และรวบรวมประวัติความเป็นมาของข้อมูลครุภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้าไหมพื้นเมือง เปรียบเทียบเป็นงานวิจัยได้ต่อไป และจัดระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศด้านกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการทอผ้าไหมพื้นเมืองในจังหวัดอื่นๆอีกด้วย

INDIGENEOUS KNOWLEDGE AND TECHNICAL
TRANSFERRING OF GUI SILK

UNCHANA MEECHAI 4737411 ENRD / M

M.Sc.(ENVIRONMENTAL PLANNING FOR COMMUNITY AND RURAL
DEVELOPMENT)

THESIS ADVISORS: SOMPONG THONGCHAI, Ed.D.(DTEM), NONGNAPAS
THIENGKAMOL, Ed.D; SAYAM AROOMSRIMORAKOT,
M.Sc.; SAKORN PUAPUN, Ed.D.(DTEM)

ABSTRACT

The objectives of this study were to study status, indigenous knowledge and technology of Gui Silk weaving and to study the process of indigenous knowledge and technical transfer of Gui Silk.

This study was survey research and action research with Appreciation-Influence-Control (AIC). The sample group was selected by Multi – Stage Random Sampling. Silk Weaving Groups in Samrong Tab Sub- district, Muensri Sub-district and Sri Sook Sub-district were 28 groups with 1 representative selected by Random Sampling from each group totaling 28 persons. The designated 1 representative from each group participated in a workshop with the AIC process integrated with SWOT analysis.

The findings revealed that among other results most people in the three Sub-districts received equipment from their ancestors. Women played an important role in group management in order to make a success of group activities in meeting the target of the group. Therefore, women created work and income for members. Moreover, they promoted the community economic system and lead to a building of the community strength. The process of indigenous knowledge and technological transferring of Gui Silk Weaving was as follows. The input was silk yarn. The production process was (*Morus Alba L.*) tree planting, silk worm feeding, silk yarn pulling, dyeing, and weaving. Additionally, the silk cloth would be transformed to various products such as a variety of souvenirs, backrests, tissue boxes, dolls, flowers and silk curtains. The result from the AIC process integrated with SWOT Analysis and brain storming found that as a Strength: weaving was widely accepted because it is an indigenous knowledge in this local area and the technology has been transferred for more than a thousand years. Moreover the quality of Gui Silk is very typically has beautiful shiny characteristics. The Weakness: the difficulty of quality control of dyeing, weaving, and the silk yarn quality to meet the community standard. Opportunity: they were supported by both private and government sectors. They had high opportunity to expand to international markets. Threat: there is a high competition from other provinces.

Currently, we should search for key persons of indigenous knowledge of Gui Silk weaving and gather their biographies as basic data and as local wisdom teachers. Additionally, information system management should be done on the process of indigenous knowledge in terms of scientific and technological transfer other provinces as well.

KEY WORDS: INDIGENEOUS KNOWLEDGE / TECHNICAL TRANSFERRING /
GUI SILK

202 P. ISBN 974-04-7083-1